

Kur prasideda korupcinės rizikos: situacijos, kurios atrodo nekaltos

Skaidri ir patikima Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamento prie Krašto apsaugos ministerijos (toliau – MPPD prie KAM) veikla prasideda nuo kasdienių sprendimų. Korupcinės grėsmės dažniausiai neatsiranda „akivaizdžiose“ situacijose – jos gimsta ten, kur susipina profesiniai santykiai, pažintys, spaudimas „padėti greičiau“ ar noras išvengti nepatogaus pokalbio.

Pastaraisiais metais viešojoje erdvėje ir socialiniuose tinkluose vis dažniau matome istorijas apie pareigūnų ar tarnautojų elgesį, kuris iš pirmo žvilgsnio atrodė „nekaltas“, tačiau vėliau virto reputacinėmis krizėmis visai institucijai. Viena neapgalvota žinutė, viena „smulki išimtis“ pažįstamam ar viena netinkamai priimta dovana gali tapti viešos kritikos objektu ir mesti šešėlį visam kolektyvui.

Kaip realybėje atrodo situacijos, kurių verta vengti?

- a) Po oficialaus susitikimo priimama „nedidelė“ dovana, nes „taip juk mandagu“. Vėliau paaiškėja, kad tas pats asmuo dalyvauja procese, kuriame darbuotojas priima sprendimus.
- b) Pažįstamas ar buvęs kolega prašo „tik truputį paspartinti“ procedūrą arba „pažiūrėti dokumentus iš anksto“. Iš šalies tai atrodo kaip paslauga draugui, tačiau praktikoje – privilegijos suteikimas.
- c) Darbuotojas dalijasi socialiniuose tinkluose detalia informacija apie darbą ar procesus, neįvertindamas, kaip tai gali būti suprasta – kaip šališkumas ar net tarnybinės informacijos atskleidimas.

Kodėl tokios situacijos turi pasekmių?

Jos formuoja ne tik asmeninę reputaciją, bet ir institucijos įvaizdį. Visuomenės akyse viena neatsargi istorija gali sukurti įspūdį, kad „taip elgiasi visi“, net jei realybėje tai buvo pavienis atvejis. Pasitikėjimas institucijomis kuriamas ilgai, o prarandamas – per vieną plačiai aptariamą istoriją.

Ką verta turėti omenyje kasdienėje veikloje?

- Jei kyla abejonė – verta sustoti ir pasitarti.
- Jei situacija atrodo „ne visai tinkama“ – greičiausiai taip ir yra.
- „Pilkosios zonos“ – ne geriausia vieta sprendimams, kai kalbame apie skaidrumą ir pasitikėjimą.

MPPD prie KAM taiko interesų deklaravimo, dovanų politikos ir pranešimų apie pažeidimus mechanizmus tam, kad darbuotojams būtų lengviau priimti sprendimus sudėtingose situacijose. Galutinis pasirinkimas visada lieka žmogaus rankose – svarbu turėti informaciją ir atramas, kurios padeda pasirinkti taip, kad vėliau nereikėtų aiškintis viešumoje.